

Mål C-266/21**Sammanfattning av begäran om förhandsavgörande enligt artikel 98.1 i den Europeiska unionens domstols arbetsordning****Datum för ingivande:**

26 april 2021

Domstol som begär förhandsavgörande:

Sofiyski gradski sad (Bulgarien)

Datum för beslutet att begära förhandsavgörande:

26 april 2021

Åklagarmyndigheten i det straffrättsliga förfarandet vid förstainstansen:

Sofiyska gradska prokuratura

Tilltalad i det straffrättsliga förfarandet vid förstainstansen:

HV

Fråga i målet vid den nationella domstolen

- 1 Det nationella målet gäller ett straffrättsligt förfarande där en person genom en lagakraftvunnen dom har dömts för brott mot de trafikrättsliga bestämmelserna i artikel 20 andra stycket i den bulgariska vägtrafiklagen (Zakon za dvizhenie po patishtata, hädanefter: "ZDvP") genom att ha orsakat en trafikolycka och därigenom av oaktsamhet ha vållat ett flertal personer medelsvåra kroppsskador, vilket är straffbart i enlighet med artikel 343 tredje stycket a) Alt. 1, första stycket b) i förening med artikel 342 första stycket Alt. 3 i den bulgariska strafflagen (Nakazatelen kodeks, hädanefter "NK").
- 2 Enligt artikel 2 första stycket i förening med artikel 78a första stycket NK frikändes den tilltalade från straffrättsligt ansvar. I stället påfördes den tilltalade en administrativ sanktion i form av böter uppgående till 1 000 leva. Genom domen återkallades den tilltalades rätt i enlighet med artikel 78a fjärde stycket och artikel 343 d i NK att framföra motorfordon under sex månaders tid räknat från tidpunkten då domen vunnit laga kraft.

Syfte med och rättslig grund för begäran om förhandsavgörande

- 3 Begäran om förhandsavgörande avser tillämpningen av artikel 2.4 och artikel 4.1 d i rådets rambeslut 2008/947/RIF av den 27 november 2008 om tillämpning av principen om ömsesidigt erkännande på domar och övervakningsbeslut i syfte att övervaka alternativa påföljder och övervakningsåtgärder, när påföljden ”indragande av rätten att framföra fordon” inte kan verkställas i den dömande staten eftersom den dömda personen bosatt sig i en annan medlemsstat samt har bytt ut sitt körkort som ursprungligen utfärdats i den dömande staten mot ett körkort utfärdat i hemviststaten.

Eftersom den verkställande medlemsstaten vägrar att verkställa domen finns det en risk för att den dömda personen inte får sitt straff.

Frågor som hänskjuts för förhandsavgörande

1. 1. – Omfattas straffrättsliga domstolsavgöranden av tillämpningsområdet för artikel 2.4 och 4.1 d i rådets rambeslut 2008/947/RIF av den 27 november 2008 om tillämpning av principen om ömsesidigt erkännande på domar och övervakningsbeslut i syfte att övervaka alternativa påföljder och övervakningsåtgärder, när den tilltalade brutit mot trafikföreskrifter och av oaktsamhet vållat medelsvåra kroppsskador och därför påförts en administrativ sanktion i form av indragande av rätten att framföra fordon under en viss tidsperiod?

1. 2. – Ska bestämmelserna i artikel 11.2 och 11.4 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/126/EG av den 20 december 2006 om körkort tolkas så, att de utgör grund för den medlemsstat i vilken innehavaren av ett körkort som utfärdats i samma medlemsstat har sin hemvist, att vägra att erkänna och verkställa en av en annan medlemsstat utfärdad administrativ sanktion – bestående i att återkalla rätten att framföra ett fordon på grund av brott mot trafikföreskrifter vilket av oaktsamhet har vållat annan kroppsskada – när gärningspersonen vid tidpunkten för gärningen bytt ut sitt körkort som utfärdats i den dömande staten till ett körkort som utfärdats i den verkställande staten?

Anförd gemenskapslagstiftning

- 4 Artikel 2.4 och artikel 4.1 d i rådets rambeslut 2008/947/RIF av den 27 november 2008 om tillämpning av principen om ömsesidigt erkännande på domar och övervakningsbeslut i syfte att övervaka alternativa påföljder och övervakningsåtgärder.
- 5 Artikel 11.2 och 11.4 i rådets direktiv 2006/126/EG av den 20 december 2006 om körkort en grund för medlemsstaten där innehavaren av ett körkort.

Artikel 91.1 c i Fördraget om Europeiska unionen och fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (FEUF).

Anförd nationell lagstiftning

Nakazatelen kodeks na Republika Bulgaria (strafflagen, Bulgarien):

Artikel 342

1. Den som vid framförande av ett tåg, ett flygplan eller motorfordon, ett skepp eller ett strids- eller specialfordon bryter mot trafikföreskrifter och därigenom äventyrar annans liv eller hälsa, döms till fängelse i högst två år eller till en uppskjuten påföljd.

Artikel 343

1. Om det, genom brottet mot föregående artikel, av oaktsamhet:

b) orsakats en svår eller medelsvår kroppsskada, ska straffet, oberoende av om följderna som anges under a) har inträtt, bestämmas till fängelse i högst fyra år för en svår kroppsskada och för en medelsvår kroppsskada till fängelse i högst tre år eller till en uppskjuten påföljd;

3. Om brottet begicks under berusning eller efter användning av narkotika eller liknande medel, eller om det orsakade kroppsskada eller död för flera personer, eller om gärningspersonen avlägsnat sig från platsen, ska straffet bestämmas till

a) fängelse i högst fem år vid en svår eller medelsvår kroppsskada...

Art. 343 d)

I de fall som avses i artiklarna 343, 343 a, 343 b och 343 c första stycket beslutar domstolen även om återkallande av rätten som framgår av artikel 37 första stycket sjunde punkten och kan återkalla rätten som framgår av sjätte punkten.

Artikel 37.1 Straffen:

7. Återkallande av rätten att utöva ett specifikt yrke eller bedriva en viss verksamhet

Art. 78a

En myndig person ska frikännas från straffrättsligt ansvar av domstolen och i stället påföras en administrativ sanktion i form av att betala 1 000–5 000 leva i böter om följande förutsättningar är uppfyllda:

a) för brottet föreskrivs ett fängelsestraff i högst tre år eller ett annat mildare straff, vid oaktsamhet föreskrivs ett fängelsestraff i högst fem år eller ett annat mildare straff;

b) gärningspersonen har varken på grund av ett brott för vilket allmänt åtal är föreskrivet eller på grund av bestämmelserna i detta stycke frikänts från straffrättsligt ansvar;

c) förmögenhetsskadorna som orsakats genom brottet har ersatts.

4. Domstolen som dömer ut böter i enlighet med första stycket kan också införa en administrativ sanktion innebärande ett återkallande av rätten att utöva ett specifikt yrke eller rätten att bedriva en viss verksamhet för en tidsperiod uppgående till högst tre år om återkallandet av denna rätt är föreskriven för brottet.

Kort redogörelse för sakförhållandena och förfarandet

- 6 Den tilltalade dömdes i ett straffrättsligt förfarande i enlighet med artikel 20 andra stycket i ZDvP för brott mot trafikföreskrifter, för att av oaktsamhet ha vållat flera personer medelsvåra kroppsskador, vilket är straffbart i enlighet med artikel 343 tredje stycket a) Alt. 1 i förening med artikel 342 första stycket punkten 3 i NK. Domen har vunnit laga kraft.
- 7 I enlighet med artikel 2.1 i förening med artikel 78 a första stycket i NK frikändes den tilltalade från straffrättsligt ansvar och påfördes i stället en administrativ sanktion i form av ett bötesstraff uppgående till 1 000 leva. Genom domen återkallades den tilltalades rätt att framföra fordon i sex månader efter att domen vunnit laga kraft i enlighet med artikel 78 a fjärde stycket och artikel 343 d) i NK.
- 8 Efter att domen vunnit laga kraft skickades en kopia av domen till Sofiyska gradska prokuratura (Åklagarmyndigheten i staden Sofia) för verkställighet.
- 9 Sofiyska gradska prokuratura informerade Sofiyski gradski sad att verkställigheten av den administrativa sanktionen bestående av indragandet av rätten att framföra fordon under sex månader inte gick att verkställa på bulgariskt territorium, eftersom den dömda personen permanent uppehöll sig i Spanien.
- 10 Domstolen begärde in och mottog upplysningar från avdelningen ”Patna politsiya” (trafikpolisen) på inrikesministeriet. Av upplysningarna framgick att den dömda personen innehade ett körkort i kategori B utfärdat av Bulgarien som bytts ut mot ett körkort utställt i Spanien.
- 11 Den 27 oktober 2020 utfärdade en domare vid Sofiyski gradski sad ett intyg i enlighet med rådets rambeslut 2008/947/RIF av den 27 november 2008 om tillämpning av principen om ömsesidigt erkännande på domar och övervakningsbeslut i syfte att övervaka alternativa påföljder och övervakningsåtgärder.

- 12 I intyget angavs Spanien som verkställande stat, eftersom den dömda personen är stadigvarande bosatt i Spanien.
- 13 I avsnitt j) punkten 4 på intyget, ”Typ av alternativ(a) påföljd(er) respektive övervakningsåtgärd(er)”, markerades fältet för ”[a]nvisningar rörande beteende, bostad, utbildning, fritidssysselsättningar eller som innehåller begränsningar av eller bestämmelser för bedrivande av förvärvsverksamhet”, och i punkten 5 i samma avsnitt beskrevs påförda alternativa sanktioner som ”indragande av behörigheten att framföra fordon under en sexmånadersperiod”.
- 14 Intyget som utfärdats på ovan beskrivet sätt översattes till spanska och skickades per post till JDO. CENTRAL DE LO PENAL, MADRID.
- 15 JDO. CENTRAL DE LO PENAL, MADRID beslutade den 17 februari 2021 att avslå begäran om verkställighet av det mot HV påförda straffet, det vill säga indragandet av behörigheten att framföra motorfordon.
- 16 Av skälen för beslutet framgår följande: ”Omhändertagande av körkort är inte ett sådant föreskrivet straff som ska erkännas på grund av lag nr 23/2014 av den 20 november om ömsesidigt erkännande av domar, varken i enlighet med artikel 94 i den anförda lagen som en sådan ’övervakningsåtgärd’ som kunnat verkställas i Spanien, eller i enlighet med något av rambesluten om verkställighet av straff och övervakningsåtgärder i Europa. Därför måste vi beträffande verkställigheten av (domen) hänvisa till direktiv 2006/126/EG, som i en dom från EU-domstolens femte kammare av den 23 april 2015 tolkats så, att ’endast myndigheten i den dömande staten kan kräva att den dömde överlämnar sitt körkort, i syfte att hindra denne från att framföra ett motorfordon på statens territorium’. Det nu ifrågakvarande straffet kan dock inte verkställas i Spanien.”

Kortfattad redogörelse för skälen till att förhandsavgörande begärs

- 17 Mot bakgrund av ovan anförda omständigheter uppkommer frågan för den bulgariska domstolen hur straffet ”indragande av rätten att framföra fordon under en sexmånadersperiod” kan verkställas i förhållande till den bulgariska medborgaren som är bosatt i Spanien.
- 18 Enligt domstolen som meddelat den straffrättsliga domen (nedan kallad den hänskjutande domstolen) innefattar straffet som påförts den dömda personen – indragande av rätten att framföra fordon under en sexmånadersperiod – av tillämpningsområdet för artikel 2.4 i rådets rambeslut 2008/947/RIF av den 27 november 2008 om tillämpning av principen om ömsesidigt erkännande på domar och övervakningsbeslut i syfte att övervaka alternativa påföljder och övervakningsåtgärder, eftersom det rör sig om en ”övervakningsåtgärd” – som inte är fängelse, en annan frihetsberövande åtgärd eller böter – som påförts med en anvisning. Anvisningen faller inom tillämpningsområdet för artikel 4.1 d i rambeslutet, eftersom det handlar om en ”anvisning rörande beteende” då anvisningen innefattar förbudet att köra bil under en specifik tidsperiod. På

liknande sätt anges, som ett exempel på en föreskrift rörande beteende, i det tionde skälet i rambeslutet, påförande av skyldigheten att upphöra med alkoholkonsumtion. I samma skäl nämns en skyldighet att följa en kurs i ”trafiksäkerhet” som ett exempel på en anvisning som faller under artikel 4.1 d beträffande utbildning.

- 19 Efter att samråd med sambandspunkten för det europeiska rättsliga nätverket på den behöriga spanska rättsliga myndigheten som ansvarade för erkännande och verkställighet av regleringar i det anförda rambeslutet, hade fastställts, utfärdade och förmedlade den bulgariska domstolen intyget med nödvändig information om domen och den dömda personen.
- 20 Den behöriga spanska domstolens vägran att verkställa det i Bulgarien utdömda straffet – indragandet av rätten att framföra fordon – med motiveringen att ett sådant straff inte faller inom tillämpningsområdet för rådets rambeslut 2008/947/RIF av den 27 november 2008, kräver en tolkning av nämnda EU-rättsakt i enlighet med den första tolkningsfrågan, som EU-domstolen är behörig att avgöra. Såsom anförts i punkten 18 anser den hänskjutande domstolen att straffet faller inom tillämpningsområdet för artikel 2.4 och artikel 4.1 d i rådets rambeslut 2008/947/RIF av den 27 november 2008, eftersom det innehåller en anvisning av ett bestämt beteende hos den bestraffade personen.
- 21 Det andra skälet som den spanska domstolen angett för sin vägran att verkställa den bulgariska straffrättsdomen i den del som avser återkallandet av rätten för den dömda personen att framföra fordon under en sexmånadersperiod fordrar en tolkning av unionsrätten i enlighet med den andra tolkningsfrågan. Den spanska domstolen anser att det finns grund för att vägra verkställighet av straffet som den bulgariska domstolen dömt ut även med stöd av föreskrifterna i direktiv 2006/126/EG, som EU-domstolen tolkat i sin dom av den 23 april 2015, enligt vilken enbart myndigheterna i landet som meddelat domen kan kräva att den dömda överlämnar sitt körkort för att hindra denne från att framföra motorfordon inom det landets territorium.
- 22 Även om den spanska domstolen inte uttryckligen har uttalat det, kan det utifrån uppgifterna om datum, kammare och den tolkade unionsrättsliga bestämmelsen antas att det rör sig om EU-domstolens dom i mål C-260/13.
- 23 Den hänskjutande domstolen anser att tolkningen av unionsrätten i EU-domstolens dom i mål C-260/13 inte är fullt ut tillämplig på det nationella förfarandet, eftersom de faktiska och rättsliga omständigheterna som låg till grund för begäran om förhandsavgörande i mål C-260/13 skiljer sig från omständigheterna i det nationella målet.
- 24 I korthet handlade tvisten i mål C-260/13 om huruvida myndigheternas agerande – att vägra att erkänna giltigheten av ett körkort som tillhörde en gärningsperson som tillfälligt vistades i medlemsstaten där överträdelsen ägde rum – var förenligt med bestämmelserna i direktiv 2006/126/EG. Tvisten i det målet handlade om den

unionsrättsliga giltigheten av omhändertagandet (icke-erkännande av giltigheten) av gärningspersonens körkort på grund av en överträdelse i medlemsstaten där överträdelsen ägde rum, med avseende på omständigheten att körkortet utställts i den medlemsstat där gärningspersonen normalt hade sin hemvist.

- 25 I förevarande fall består det huvudsakliga problemet i det nationella målet i omöjligheten att verkställa en lagkraftvunnen dom genom vilken ett brott begånget på bulgariskt territorium med tillämpning av bulgarisk materiell rätt förenades med en sanktion – indragandet av gärningspersonens rätt att framföra ett fordon. Omöjliggörandet av verkställigheten uppstår eftersom den dömde har sin hemvist i en annan medlemsstat (i detta fall: Spanien) och att det ursprungligen i Bulgarien utställda körkortet bytts ut.
- 26 Den spanska domstolens vägran att erkänna och verkställa den i Bulgarien utfärdade sanktionen leder till en situation där den dömda undgår straff, såväl i Spanien som i Bulgarien, eftersom han i utövandet av sin rätt till fri rörlighet tillfälligt eller permanent kan återvända till Bulgarien och där framföra fordon med sitt för tillfället giltiga spanska körkort, även om hans rätt att framföra fordon temporärt har återkallats.
- 27 Ur ett rättsligt perspektiv handlar tolkningen av målet C-260/13 om tillämpningen av artikel 2.1 och artikel 11.4 andra stycket i direktiv 2006/126/EG. I det nationella målet i förevarande fall finns det inget behov av tolkning av artikel 2.1 i direktiv 2006/126/EG. EU-medlemsstaternas skyldighet att ömsesidigt erkänna utfärdade körkort ifrågasätts inte och måste därmed inte förtydligas ytterligare. Omständigheterna i det nationella målet omfattas inte till fullo av artikel 11.4 andra stycket i direktiv 2006/126/EG, eftersom den dömde innehade ett körkort utfärdat av spanska myndigheter mot vilket det körkort som ursprungligen utfärdats till den dömde i Bulgarien bytts ut vid tidpunkten när sanktionen – indragandet av rätten att framföra ett motorfordon – vann laga kraft i Bulgarien.
- 28 Den hänskjutande domstolen anser att en tolkning av artikel 11.2 i direktiv 2006/126/EG är nödvändig, eftersom den i bestämmelsen anförda straffrättsliga och polisrättsliga territoriella principen står i strid med principen om ömsesidigt erkännande av domar i straffrättsliga förfaranden och dess tillämpning i enlighet med rambeslutet 2008/947/JI under de i det nationella förfarandet aktuella förhållandena. Den hänskjutande domstolen anser att detta måste besvaras genom tolkning av frågan vilka av de EU-rättsakter som nämns i tolkningsfrågorna som utgör *lex specialis* i förhållande till den andra: Är det direktiv 2006/126/EG, innebärande att verkställigheten av en dom beträffande vilken ett intyg utfärdats i enlighet med rambeslutet 2008/947/JI på grund av dess föreskrifter kan vägras, eller är rambeslutet *lex specialis* i förhållande till principerna om nationell verkan av de straffrättsliga och polisrättsliga bestämmelserna i artikel 11.2 i direktiv 2006/126/EG?
- 29 Den hänskjutande domstolen är av åsikten att omständigheterna i det nationella målet även kräver en tolkning av artikel 11.4 i direktiv 2006/126/EG. Av den

bestämmelsens ordalydelse verkar det som att en begränsning av rätten att framföra ett motorfordon i en medlemsstat är en grund för att – utan ytterligare förutsättningar – vägra utfärdande eller erkännande av giltigheten av ett körkort från en annan medlemsstat. Det krävs dock en grundligare tolkning av i vilken utsträckning som följderna av en medlemsstats begränsning av rätten att framföra ett motorfordon även gäller i situationen då ett körkort som ursprungligen utfärdats i staten som meddelade begränsningen byts ut i en annan medlemsstat.

- 30 Omständigheterna i det nationella målet fordrar en tolkning av artikel 11.4 andra stycket i direktiv 2006/126/EG och en ytterligare precisering av punkten 1 i inledningen av mål C-260/13 genom att EU-domstolen tolkar bestämmelsen i ljuset av de olika omständigheterna [i respektive mål], dock med oförändrad giltighet av principerna som fastslås i målet. Den hänskjutande domstolen anser att den medlemsstat där överträdelsen har ägt rum har behörighet att med avseende på dessa principer tillämpa sin nationella lagstiftning som begränsar överträdarens rätt att framföra ett motorfordon på medlemsstatens territorium, även om han innan överträdelsen skedde hade ett körkort som var utfärdat av en annan medlemsstat.
- 31 Med beaktande av tolkningen av artikel 11.4 andra stycket i direktiv 2006/126/EG som görs i EU-domstolens dom i målet C-260/13 förefaller straffet i det nationella förfarandet – ett indragande av rätten för den dömda att framföra fordon under sex månader – att vara giltigt, oaktat att den dömda vid tidpunkten för brottet hade bytt ut sitt ursprungligen i Bulgarien utställda körkort mot ett körkort utställt i Spanien.
- 32 Giltigheten av det straff som den bulgariska domstolen dömt ut – indragande av rätten att framföra ett motorfordon under sex månaders tid – måste vara verkställbart i enlighet med artikel 11.4 andra stycket i direktiv 2006/126/EG, [nämligen] såväl på bulgariskt territorium som i Spanien, med tanke såväl på principen om ömsesidigt erkännande som på det faktum att den dömda personen har sin hemvist där.
- 33 Samtidigt som den spanska domstolen med hänvisning till den tolkning av artikel 11.4 andra stycket i direktiv 2006/126/EG som gjorts i domen i mål C-260/13 avslår begäran att erkänna och verkställa straffet att dra in rätten att framföra fordon under sex månaders tid som den hänskjutande domstolen dömt ut, hindras också verkställigheten av straffet i Bulgarien, eftersom det med hänsyn till den fria rörligheten och de gränskontroller som utförs för trafik inom EU enligt bulgariska myndigheters riskanalyser i princip är omöjligt att verkställa omhändertagandet av den dömda personens körkort om denne skulle uppehålla sig i Bulgarien. Därför är det nödvändigt att klargöra om ett sådant resultat är förenligt med föremålet för och syftet med artikel 11.4 andra stycket i direktiv 2006/126/EG med beaktande av omständigheterna i det nationella målet och de principer som EU-domstolen redan fastställt genom tolkningen av denna bestämmelse i mål C-260/13.

- 34 Slutligen anser den hänskjutande domstolen att den begärda tolkningen av de båda tolkningsfrågorna angående bestämmelserna i rambeslutet 2008/947/JI och direktivet 2006/126/EG måste ske med beaktande av artikel 91.1 c FEUF, enligt vilken medlemsstaterna är skyldiga att vidta åtgärder för att förbättra trafiksäkerheten.
- 35 Den hänskjutande domstolen anser att en tolkning av rambeslutet 2008/947/JI och direktivet 2006/126/EG som leder till att verkställigheten av det utdelade straffet – indragandet av den dömdes rätt att framföra fordon – inte skulle vara tillåtet, innebär ett hinder mot att fullfölja målen för den gemensamma politiken att förbättra trafiksäkerheten, eftersom en person som dömts för ett trafikbrott genom vilket två trafikanter tillfogades medelsvåra kroppsskador rent faktiskt går fri från straff.
- 36 En sådan strafffrihet skulle bestå i omöjligheten att verkställa det straff som med tanke på utbildning och prevention skulle vara det bäst lämpade, nämligen det tillfälliga indragandet av rätten att framföra fordon. Dessutom finns det i enlighet med ett annat befintligt instrument för ömsesidigt erkännande – rådet rambeslut 2005/214/RIF av den 24 februari 2015 om tillämpning av principen om ömsesidigt erkännande på bötesstraff – inget hinder för erkännandet för det andra, mildare straffet som dömdes ut i det nationella förfarandet, nämligen bötesstraffet.
- 37 Efter att den spanska domstolen vägrat att erkänna och verkställa straffet som dömdes ut i Bulgarien – indragande av rätten för den dömda personen att framföra fordon under sex månader –, ställer sig den hänskjutande domstolen frågan om den bör förbli inaktiv till dess preskriptionsfristen för verkställighet av straffet inträder, konkret fram till den 20 november 2022, eller om den ska skicka ett nytt intyg, i den mening som avses i rambeslutet 2008/947/JI, i vilket den närmare redogör för tillämpningen av just denna reglering av ömsesidigt erkännande och verkställighet samt förenligheten av det begärda erkännandet med artikel 11.2 och 11.4 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/126/EG av den 20 december 2006.